Download in de App Store

ti amo Italiaans ★★★★★
van Alessio, docent sinds 2018

De lidwoorden: il, lo, la, i, gli, le

Voor het Italiaanse lidwoord geldt één regel: je kiest het niet op betekenis, maar op hoe het volgende woord begint. Daarom is het *il vino* maar *lo spumante*, *i formaggi* maar *gli gnocchi*: het gaat niet om smaak, het gaat om letters.

De bepaalde lidwoorden

Voor iets specifieks, al bekend of uniek: *il conto, per favore*.

Lidwoord	Wanneer	Voorbeelden aan tafel
il / i	voor een «gewone» medeklinker	il vino, il pane, i formaggi, i dolci
lo / gli	voor s + medeklinker, z, gn, ps	lo spumante, lo zucchero, gli gnocchi
l' / gli	voor een klinker (mannelijk)	l'aceto, l'olio, gli antipasti
la / le	voor een medeklinker (vrouwelijk)	la pasta, la grappa, le lasagne
l' / le	voor een klinker (vrouwelijk, alleen enkelvoud)	l'acqua, l'aranciata, le arance

De onbepaalde lidwoorden

Voor iets niet-specifieks, één uit vele: *prendiamo una bottiglia?*

Lidwoord	Wanneer	Voorbeelden
un	mannelijk, voor medeklinker of klinker	un caffè, un amaro, un antipasto
uno	mannelijk, voor s + medeklinker, z, gn, ps	uno spritz, uno zabaione, uno gnocco
una	vrouwelijk, voor een medeklinker	una pizza, una birra, una grappa
un'	vrouwelijk, voor een klinker	un'aranciata, un'oliva, un'insalata

De truc om het nooit fout te doen: zeg het hardop. *Il spumante* laat je tong struikelen over drie medeklinkers op rij: het Italiaans gebruikt *lo* juist om dat struikelen te vermijden. En de apostrof is een kwestie van geslacht: *un amico* (zonder), *un'amica* (met).

Wanneer het Italiaans het lidwoord wil (en het Nederlands misschien niet)

Geval	Italiaans	Let op
Bezittelijke voornaamwoorden	il mio bicchiere, la tua forchetta	valt alleen weg bij familieleden in het enkelvoud: mia madre
Hele categorieën	il vino fa parte della cultura italiana	wie in het algemeen spreekt, zet altijd het lidwoord
Talen, landen, kloktijden	studio l'italiano, amo l'Italia, è l'una	bijna altijd met lidwoord

Goed om te weten

· Leenwoorden behandel je alsof ze Italiaans zijn, op het gehoor: *lo yogurt*, *lo showroom*, *il weekend*, *l'hamburger* (de *h* hoor je niet, dus telt de klinker) en *il whisky* (de *w* telt als medeklinker).

· Bij afkortingen beslist de uitspraak: *l'ONU*, omdat je het als één woord zegt, maar *la CGIL*, omdat je het letter voor letter uitspreekt (ci-gi-i-elle).

· Maanden krijgen geen lidwoord (*a settembre*, *settembre è bello*), de meeste steden ook niet (*Roma è bella*). Grote eilanden en regio's wel: *la Sicilia*, *la Toscana*, *il Piemonte*.

De meest gemaakte fouten

Fout	Goed
il spumante	lo spumante (s + medeklinker neemt lo)
i gnocchi	gli gnocchi (gn neemt gli)
mio bicchiere è vuoto	il mio bicchiere è vuoto (bezittelijke voornaamwoorden nemen het lidwoord)
un'antipasto	un antipasto (mannelijk: geen apostrof)
amo la Italia	amo l'Italia (voor een klinker wordt la l')

thuisitaliaans.com/grammatica/nl
Alessio · docent Italiaans voor anderstaligen, master ITALS

Gratis overzicht, voor persoonlijk gebruik: je mag het voor jezelf printen.
Niet verspreiden, publiceren, verkopen of wijzigen. © thuisitaliaans.com · Alle rechten voorbehouden.

Download in de App Store

ti amo Italiaans ★★★★★
van Alessio, docent sinds 2018

Wat je er nog bij moet weten

Wat het Italiaanse overzicht niet heeft: het Italiaans naast het Nederlands, de woorden van de pagina en een verhaal over de taal.

Het Italiaans en het Nederlands naast elkaar

Het Nederlands kiest tussen *de* en *het* op grond van het woordgeslacht, en dat moet je uit je hoofd leren. Het Italiaans kiest op grond van de **klank die volgt**, en dat is juist makkelijker: *il vino*, maar *lo spumante*; *i formaggi*, maar *gli gnocchi*. Wat wél nieuw is: het Italiaans zet een lidwoord waar het Nederlands het weglaat: *mi piace il caffè*, *l'Italia è bella*.

De en het helpen je hier niet

Je eigen lidwoord zegt niets over het Italiaanse woord. De uitgang zegt veel meer.

Nederlands	Italiaans	Waarom
het huis	la casa	op *-a*: vrouwelijk
het boek	il libro	op *-o*: mannelijk
de zon	il sole	op *-e*: leer het geslacht mee
de nacht	la notte	op *-e*: leer het geslacht mee
de hand	la mano	uitzondering: *-o* en toch vrouwelijk
het probleem	il problema	uitzondering: *-a* en toch mannelijk

Woorden op *-e* zijn de enige echte gok. Schrijf ze daarom altijd op mét lidwoord: *il fiore*, *la chiave*, *il pane*, *la gente*.

Wist je dat?

Het Italiaanse lidwoord komt van het Latijnse aanwijzend voornaamwoord *ille*, «die daar». Het Latijn had helemaal geen lidwoorden: *panis* betekende zowel «brood» als «het brood». Toen het gesproken Latijn uiteenviel in de Romaanse talen, werd *ille* afgesleten tot *il*, *lo*, *la*, en tot het Franse *le* en het Spaanse *el*. Wie *il* zegt, wijst dus nog steeds, tweeduizend jaar later.

De woorden van deze pagina

Italiaans	Wat het is
il pane	bakt de bakker elke ochtend
lo zucchero	maakt je koffie zoet
lo spumante	Italiaanse wijn met bubbels
l'insalata	frisse sla met tomaat
la caraffa	daaruit schenk je water aan tafel
l'aceto	zure vloeistof voor op de sla

Gratis overzicht, voor persoonlijk gebruik: je mag het voor jezelf printen.
Niet verspreiden, publiceren, verkopen of wijzigen. © thuisitaliaans.com · Alle rechten voorbehouden.

Download in de App Store

ti amo Italiaans ★★★★★
van Alessio, docent sinds 2018

De lidwoorden: il, lo, la, i, gli, le · oefeningen

Eerst de proef van het hoofdstuk, dan vijf oefeningen op volgorde van moeilijkheid. Hier geen oplossingen: die staan allemaal samen achterin.

00 · Probeer het meteen

Vul het juiste lidwoord in en kijk na:

1. _____ zucchero è finito.
2. Vorrei _____ spritz e _____ oliva ascolana.
3. _____ gnocchi fatti in casa sono i migliori.
4. Prendo _____ acqua frizzante e _____ caffè.
5. _____ mia pizza preferita è _____ margherita.

01 · Il, lo, la, l'

Vul het bepaalde lidwoord in het enkelvoud in.

1. _____ zucchero
2. _____ caffè
3. _____ amica
4. _____ studente
5. _____ pizza
6. _____ albergo
7. _____ psicologo
8. _____ ragazzo

02 · Al plurale

Zet lidwoord en zelfstandig naamwoord in het meervoud.

1. il libro → _____
2. lo studente → _____
3. l'amica → _____
4. la casa → _____
5. lo zaino → _____
6. l'ospedale → _____
7. il gnocco → _____

03 · Un, uno, una, un'

Vul het onbepaalde lidwoord in.

1. Vorrei _____ spritz.
2. Prendo _____ caffè.
3. Ho _____ amica a Roma.
4. C'è _____ studente alla porta.
5. Mangio _____ pizza.
6. È _____ bel giorno.
7. Cerco _____ albergo.

04 · Ci vuole l'articolo?

Het Italiaans gebruikt het lidwoord waar veel talen dat niet doen. Voeg het toe waar het nodig is, of schrijf **–**.

1. Amo _____ caffè italiano.
2. Studio _____ italiano.
3. Vado a scuola _____ lunedì (ogni lunedì).
4. Mi chiamo _____ Marco.
5. _____ signora Bianchi è in ufficio.
6. Buongiorno, _____ signora Bianchi!
7. Abito in _____ Italia.

Gratis overzicht, voor persoonlijk gebruik: je mag het voor jezelf printen.
Niet verspreiden, publiceren, verkopen of wijzigen. © thuisitaliaans.com · Alle rechten voorbehouden.

Download in de App Store

ti amo Italiaans ★★★★★
van Alessio, docent sinds 2018

05 · La spesa di Elena

Vul het juiste lidwoord in, bepaald of onbepaald. Kijk altijd naar de letter die erop volgt.

HERHALING alfabet en uitspraak

1. Elena entra in _____ supermercato vicino a casa.
2. Compra _____ zucchero, _____ uova e _____ spaghetti.
3. Cerca anche _____ olio buono.
4. Alla cassa incontra _____ amico di suo fratello.
5. _____ amico lavora lì da _____ anno.
6. Escono insieme e prendono _____ gelato.

Lees en begrijp

De grammatica van dit hoofdstuk in een tekst uit het dagelijks leven: het menu van een trattoria.

Trattoria da Nonna Pina

Menu del giorno · mercoledì

Il pane e **il** coperto	2,00
Gli gnocchi al pomodoro	9,00
Lo spezzatino con **le** patate	13,00
L'insalata mista	5,00
Il dolce della casa	6,00
L'acqua, mezzo litro	1,50

Il vino della casa: il rosso o **lo** spumante. Chiedete al cameriere.

1. Quanto costa il dolce della casa?
- ○ 2,00
- ○ 5,00
- ○ 6,00
- ○ 9,00

2. Perché si dice «gli gnocchi» e non «i gnocchi»?
- ○ Perché sono tanti
- ○ Perché la parola comincia con gn
- ○ Perché è un piatto famoso
- ○ Perché finisce con -i

3. Quale articolo va con «spaghetti»?
- ○ i
- ○ gli
- ○ le
- ○ lo

Lees en begrijp

Nog een tekst met dezelfde grammatica: een post-it met boodschappen.

Per la cena di stasera:

il pane, la caraffa nuova, l'olio buono

gli spinaci e le patate

lo zucchero e i biscotti

l'acqua frizzante, due bottiglie

P.S. gli gnocchi li faccio io ♥

1. Chi fa gli gnocchi?
- ○ Chi scrive il biglietto
- ○ Il negozio
- ○ La nonna
- ○ Nessuno

2. Perché «lo zucchero» e non «il zucchero»?
- ○ Perché è maschile
- ○ Perché la parola comincia con z
- ○ Perché è un nome di cibo
- ○ Perché è singolare

3. Quale articolo va con «studente»?
- ○ il
- ○ l'
- ○ lo
- ○ la

Gratis overzicht, voor persoonlijk gebruik: je mag het voor jezelf printen.
Niet verspreiden, publiceren, verkopen of wijzigen. © thuisitaliaans.com · Alle rechten voorbehouden.

Download in de App Store

ti amo Italiaans ★★★★★
van Alessio, docent sinds 2018

Nog één keer

De lidwoorden komen de klanken van het overzicht over het alfabet tegen: vul het juiste lidwoord in, bepaald of onbepaald.

1. Prendo _____ gnocchi al pomodoro.
2. Vorrei _____ spremuta d'arancia.
3. _____ zucchero è sul tavolo.
4. Ordiniamo _____ antipasto di mare?
5. _____ hamburger qui è ottimo.
6. Mi piace _____ insalata con le olive.
7. _____ spaghetti alle vongole sono il piatto del giorno.
8. Compro _____ yogurt e _____ arancia.
9. _____ chiavi di casa sono nella borsa.
10. C'è ancora _____ po' di torta?

Veelgestelde vragen

Is *il* hetzelfde als het Nederlandse *het*?

Nee, en die gelijkenis zet je op het verkeerde been. *Il* is mannelijk, niet onzijdig: het Italiaans heeft geen onzijdig woordgeslacht. Een het-woord kan dus allebei worden: *het huis* is *la casa*, *het boek* is *il libro*. Kijk naar de uitgang van het Italiaanse woord, niet naar je eigen lidwoord: *-o* is bijna altijd mannelijk, *-a* bijna altijd vrouwelijk.

Hoe zeg je Nederland en België met het juiste lidwoord?

L'Olanda in de spreektaal, *i Paesi Bassi* als officiële naam, en *il Belgio*. Let op het meervoud van *i Paesi Bassi*: het werkwoord volgt mee (*i Paesi Bassi sono piatti*) en na *in* komt het lidwoord terug: *abito nei Paesi Bassi*, maar *abito in Olanda* en *vado in Belgio*. Vlaanderen is *le Fiandre*, ook meervoud.

Ik hou van koffie: zeg je dan *amo caffè*?

Nee: *amo il caffè*, of gewoner *mi piace il caffè*. Wie over iets in het algemeen praat, zet in het Italiaans het bepaalde lidwoord, ook waar jij niets zet: *odio il traffico*, *preferisco il tè*, *i gatti dormono tanto*. Aan de bar gaat het om één kopje, en dan wordt het *un caffè, per favore*.

Wanneer gebruik je lo in plaats van il?

Voor woorden die beginnen met *s* plus medeklinker (*lo spumante*, *lo studente*), met *z* (*lo zaino*), met *gn*, *ps*, *pn*, *x*, *y* en met de halfklinker *i* (*lo iodio*). De reden is uitspraak: *il spumante* levert drie medeklinkers op rij op, en dat vermijdt het Italiaans.

Waarom heet het gli gnocchi en niet i gnocchi?

Om dezelfde reden: *gn* hoort bij de groep die *lo* vraagt in het enkelvoud, en het meervoud van *lo* is *gli*. Dus *lo gnocco* wordt *gli gnocchi*, net zoals *lo studente gli studenti* wordt.

Gebruikt het Italiaans het lidwoord vaker dan het Nederlands?

Ja, en dat is de fout die Nederlanders het langst blijven maken. Italiaans zet een lidwoord voor talen (*studio l'italiano*), landen (*amo l'Italia*), kloktijden (*è l'una*) en bezittelijke voornaamwoorden (*il mio bicchiere*). Het Nederlands laat het in al die gevallen weg.

Wanneer valt het lidwoord juist weg?

Bij familieleden in het enkelvoud met een bezittelijk voornaamwoord: *mia madre, mio fratello*, zonder lidwoord. In het meervoud komt het weer terug: *i miei fratelli*. Steden krijgen nooit een lidwoord: *Roma è bella*, tegenover *l'Italia è bella*. Na *in* valt het ook bij landen meestal weg: *vado in Italia*.

Hoe onthoud ik welk lidwoord bij welk woord hoort?

Niet uit je hoofd: door te kijken naar de eerste letters van het volgende woord, niet naar de betekenis. Leer het lidwoord altijd samen met het zelfstandig naamwoord, zoals je in het Duits *der/die/das* meeleert, dan hoef je later niets te reconstrueren.

Gratis overzicht, voor persoonlijk gebruik: je mag het voor jezelf printen.
Niet verspreiden, publiceren, verkopen of wijzigen. © thuisitaliaans.com · Alle rechten voorbehouden.

Download in de App Store

ti amo Italiaans ★★★★★
van Alessio, docent sinds 2018

BIJLAGE · DE UITLEG IN HET ITALIAANS

Gli articoli: il, lo, la, i, gli, le

L'articolo italiano ha una regola sola: non si sceglie guardando il significato della parola, ma guardando come comincia la parola che viene subito dopo. Per questo si dice il vino ma lo spumante, i formaggi ma gli gnocchi: non c'entra il gusto, c'entrano le lettere.

Gli articoli determinativi

Si usano per parlare di qualcosa di preciso, già noto o unico: il conto, per favore.

Articolo	Quando	Esempi a tavola
il / i	davanti a consonante «normale»	il vino, il pane, i formaggi, i dolci
lo / gli	davanti a s+consonante, z, gn, ps	lo spumante, lo zucchero, gli gnocchi
l' / gli	davanti a vocale (maschile)	l'aceto, l'olio, gli antipasti
la / le	davanti a consonante (femminile)	la pasta, la grappa, le lasagne
l' / le	davanti a vocale (femminile, solo singolare)	l'acqua, l'aranciata, le arance

Gli articoli indeterminativi

Si usano per qualcosa di non specifico, uno tra tanti: prendiamo una bottiglia?

Articolo	Quando	Esempi
un	maschile, davanti a consonante o vocale	un caffè, un amaro, un antipasto
uno	maschile, davanti a s+consonante, z, gn, ps	uno spritz, uno zabaione, uno gnocco
una	femminile, davanti a consonante	una pizza, una birra, una grappa
un'	femminile, davanti a vocale	un'aranciata, un'oliva, un'insalata

Il trucco per non sbagliare mai: prova a pronunciare. «Il spumante» costringe la lingua a inciampare su tre consonanti di fila: l'italiano mette lo proprio per evitare quell'inciampo. E l'apostrofo è una questione di genere: un amico (senza), un'amica (con).

Quando l'italiano vuole l'articolo (e la tua lingua magari no)

Caso	Italiano	Nota
Possessivi	il mio bicchiere, la tua forchetta	cade solo con i familiari al singolare: mia madre
Categorie intere	il vino fa parte della cultura italiana	parlando in generale, l'articolo c'è sempre
Lingue, paesi, ore	studio l'italiano, amo l'Italia, è l'una	quasi sempre con l'articolo

Da sapere

· Con le parole straniere si sceglie a orecchio, come se fossero italiane: *lo yogurt, lo showroom, il weekend, l'hamburger* (la *h* è muta), *il whisky* (la *w* vale consonante).

· Con le sigle conta come le pronunci: *l'ONU* se la leggi come parola, *la CGIL* (ci-gi-i-elle) se la sillabi lettera per lettera.

· Oltre a *s*+consonante, *z* e *gn*, vogliono **lo/gli** anche *pn, ps, x, y* e la *i* semiconsonante: *lo pneumatico, lo psicologo, lo xilofono, lo yogurt, lo iodio.*

· Due residui antichi da non correggere: il plurale di *dio* è **gli dei**, e restano cristallizzate le formule *per lo più* e *per lo meno.*

· Niente articolo con i mesi (*a settembre*) né con la maggior parte delle città (*Roma è bella*), ma sì con le isole grandi e le regioni: *la Sicilia, la Toscana.*

Gli errori più comuni

Sbagliato	Giusto
il spumante	lo spumante (s+consonante vuole lo)
i gnocchi	gli gnocchi (gn vuole gli)
mio bicchiere è vuoto	il mio bicchiere è vuoto (il possessivo vuole l'articolo)
un'antipasto	un antipasto (maschile: niente apostrofo)
amo la Italia	amo l'Italia (davanti a vocale, la si apostrofa)

Gratis overzicht, voor persoonlijk gebruik: je mag het voor jezelf printen.
Niet verspreiden, publiceren, verkopen of wijzigen. © thuisitaliaans.com · Alle rechten voorbehouden.

Download in de App Store

ti amo Italiaans ★★★★★
van Alessio, docent sinds 2018

Hoe verder

De andere 54 overzichten, tot C2

Dit is een van de 7 gratis overzichten. De andere 54 zijn net zo opgebouwd, van A1 tot C2: regels en tabellen, oefeningen, een tekst om te lezen en alle oplossingen. Alle 61 in één keer voor € 9, of inbegrepen in de volledige cursus.

Alle 61 overzichten · € 9 — thuisitaliaans.com/schede

Cursus Italiaans online, in je eigen tempo

55 hoofdstukken in de goede volgorde, geschreven door een docent: oefeningen die meteen worden nagekeken, toetsen om over te slaan wat je al kent, en herhalingen die terugkomen op het juiste moment. De eerste helft van A1 is gratis, zonder account.

Geen account en geen betaalgegevens voor het gratis deel. De volledige cursus kost € 39 per jaar, of eenmalig € 79, voor altijd.

Begin met het gratis deel → — thuisitaliaans.com/cursus-italiaans-online

Elk onderwerp, een wereld

In de app **ti amo Italiaans** oefen je grammatica binnen thematische leerpaden met vakspecifieke woordenschat: *il bar*, *i trasporti*, *il calcio*, *la moda*, *la burocrazia* en zeventien andere. Kies je wereld en de grammatica komt vanzelf mee, ook in het Nederlands uitgelegd.

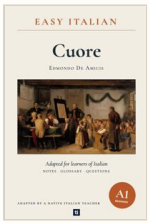
De helft van de A1-cursus gratis, zonder account

App Store · thuisitaliaans.com/app-ti-nl

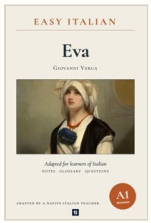
Download in de App Store

Lees Italiaans op je eigen niveau

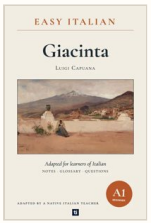
Italiaanse klassiekers herschreven van A1 tot C1, met aantekeningen en een woordenlijst.

Cuore
Edmondo De Amicis · Niveau A1

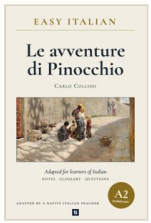
Eva
Giovanni Verga · Niveau A1

Giacinta
Luigi Capuana · Niveau A1

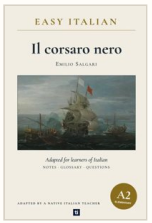
Il giornalino di Gian Burrasca
Vamba · Niveau A1

Le avventure di Pinocchio
Carlo Collodi · Niveau A2

La coscienza di Zeno
Italo Svevo · Niveau A2

Il corsaro nero
Emilio Salgari · Niveau A2

Alle A1-boeken: thuisitaliaans.com/italiaanse-boeken-a1

Oplossingen

Alles samen op één plek: kijk hier na en laat deze pagina weg als je voor de klas print.

00 · Probeer het meteen
1. Lo · 2. uno, un' · 3. Gli · 4. un', un · 5. La, la

01 · Il, lo, la, l'
1. lo · 2. il · 3. l' · 4. lo · 5. la · 6. l' · 7. lo · 8. il

02 · Al plurale
1. i libri · 2. gli studenti · 3. le amiche · 4. le case · 5. gli zaini · 6. gli ospedali · 7. gli gnocchi *(attenzione: al singolare è lo gnocco)*

03 · Un, uno, una, un'
1. uno · 2. un · 3. un' · 4. uno · 5. una · 6. un · 7. un

04 · Ci vuole l'articolo?
1. il · 2. l' · 3. il · 4. – *(niente articolo con i nomi di persona)* · 5. La · 6. – *(rivolgendosi a lei, niente articolo)* · 7. – *(con i paesi dopo in non si mette)*

05 · La spesa di Elena
1. un · 2. lo, le, gli · 3. un / l' · 4. un · 5. L', un · 6. un

Lees en begrijp 1
1. c) 6,00 · 2. b) Perché la parola comincia con gn · 3. b) gli

Lees en begrijp 2
1. a) Chi scrive il biglietto · 2. b) Perché la parola comincia con z · 3. c) lo

Nog één keer
1 gli · 2 una · 3 Lo · 4 un · 5 L' · 6 l' · 7 Gli · 8 uno, un' · 9 Le · 10 un

Gratis overzicht, voor persoonlijk gebruik: je mag het voor jezelf printen.
Niet verspreiden, publiceren, verkopen of wijzigen. © thuisitaliaans.com · Alle rechten voorbehouden.